



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ



ЕДНА ПОСОКА
МНОГО ВЪЗМОЖНОСТИ
ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Местна инициативна група (МИГ) „Балчик – Генерал Тошево“:

с подкрепата на Програма за развитие на селските райони за периода 2014–2020 г.

Росица Попова, изпълнителен директор на МИГ „Балчик – Генерал Тошево“:

През 2024 г. отваряме отново мерки за кандидатстване и ще осъществим вече започнатите проекти

- Г-жо Попова, намираме се в края на програмния период, т.е. приключва изпълнението на Стратегията за Водното от общностите местно развитие на МИГ „Балчик – Генерал Тошево“. Какви проекти изпълнявах бенефициентите със средства от МИГ-а?

- Изпращахме един доста ползотворен програмнен период, в който много бенефициенти се възползваха от средствата на МИГ „Балчик – Генерал Тошево“. Бюджетът на Стратегията за местно развитие беше около 6,5 млн. лв., а след това допълнително бе предоставен ресурс за около 1 млн. лв. Така целият бюджет на стратегията включваше около 7,5 млн. лв. Бенефициентите, които кандидатстваха при нас, бяха от НПО-сектора, общините също се възползваха от този бюджет, а има и много проекти за бизнеса. Имаме много изпълнени проекти, други са в процес на изпълнение- над 40 бенефициента и над 51 скл. Договори досега. Телърва ще стартират през 2024г. мерки 4.1 и 6.4., за да можем да усвоим целия бюджет и да изпълним успешно Стратегията в цялост.

- В кои сфери кандидатства местният бизнес?

- Тук е мястото да спомена Програмата за развитие на селските райони – мярка 4.1, която е свързана със земеделските дейности. Чрез нея много земеделски производители си закупиха необходимия инвентар. Ще апелирам хората, които желаят да се възползват от заложените средства, да закупват трактори и прикачен инвентар, защото в следващия програмнен период може би вече няма да има възможност. Биха могли да се възползват от последните финансови възможности, които са към МИГ-а. Нека кандидатстват и бъдат активни.

Друга мярка е 4.2 и е свързана с преработката на земеделска продукция. Там имахме няколко успешни проекта. Земеделски производители кандидатстваха за преработка на своята земеделска продукция, цехове за производство на сокове и др.

Мярка 6.4, която е свързана с неземеделски дейности също предложи много голямо разнообразие от проекти. Например, имахме проект за обзавеждане на козметично студио, друг за оборудване на авторемонтна работилница.

Реализирахме проекти по Програмата за развитие на човешките ресурси. Там се възползваха както общините, така и частен бенефициент за обучение на кадри в сферата на рестораторството и туризма.

Общините обучиха и след това за наеха персонал на работа т.е. осигуриха достъп до заетост. Другата мярка бе свързана с активното приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности за хора в неравностойно положение.

Други мерки, по които работихме, бяха свързани с по-големите предприятия на територията - за малките и средни предприятия. Техните проекти бяха свързани с Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“. Там финансовият ресурс бе усвоен на базата на много добре реализирани проекти, като например предприятието „Скития“ за производството на скари и чушопеци, която закупи така необходимите за производството им машини и оборудване.

- Общините също се включиха с разнообразни проекти. В редица населени места в община Балчик ще бъдат обособени зони за отдих и активен спорт.

- Точно така. Това е по Програмата за развитие на селските райони, и са свързани с мерки 7.2, както и по 7.5. Те предвиждат изграждането на точно такива места за



отдих, облагодияване на населените места, детски площадки, сцени за изяви на самодейни състави и др. Община Балчик, със свой проект изгради велоалея до летния курорт „Албена“, изгради парк „Балик“. Община Генерал Тошево пък ще изгради социален дом, Спортен комплекс и Преобразува Застава в Културно информационен център.

- Може ли МИГ „Балчик – Генерал Тошево“ да бъде пример за така необходимата у нас децентрализация?

- Да, МИГ-ът е точно такъв пример за децентрализация. Той изпълнява някои държавни функции - одобрява, оценява, класира, а след това и финансира проектите чрез Държавен фонд „Земеделие“ и другите оперативни програми. Това е много добър пример за децентрализация, където на място местните бенефициенти могат да се възползват от финансовия ресурс, за който е необходимо да кандидатстват в София.

Тук, на място, само и единствено за хора, живеещи и работещи на територията на община Балчик, е този финансов ресурс от 7,5 млн. лв., който се разпределя за местния бизнес, общините и неправителствените организации.

- А какво бе направено по изпълнението на Стратегията през тази година?

- Тук отново бих искала да обърна внимание, че имаме остатъчен ресурс, макар и малък, който ни се иска максимално добре да бъде реализиран с проекти, за да може да има максимален ефект в изпълнението на Стратегията. Имаме доста проекти, при които бенефициентите се отказваха от реализацията им. Това ни накара да пуснем нови приеми. Една от тях, по която има остатъчен финансов ресурс, е мярка 4.1, която ще бъде пусната наново в началото на следващата година. Отново ще призова всички земеделски производители да се заинтересуват за този остатъчен ресурс, да кандидатстват с проекти към нас и, гарантирам, че в края на програмния период ще бъдат по-бързо одобрени техните проекти. Досега сме спазвали нашите срокове като МИГ и за нас одобрението на проектите е в рамките на един работен месец, но ще припомня, че преди време проектите се бавеха в Държавен фонд „Земеделие“.

Хубаво е да се знае, че в следващия програмнен период едва ли ще бъдат отделени средства за закупуване на машини, съоръжения, инвентар, затова е добре да се възползват за последно от тези възможности, които им дава сегашният програмнен период.

Ще се наложи и частично прехвърляне на финансов ресурс към друга мярка – 6.4, защото там имаме резервен проект. Предстои още един прием по нея и смятаме да прехвърлим максимално възможното – 79 хил. лв. които ще дадат възможност за реализацията на поне още един-два проекта.

Затова апелът ми към хората, които се занимават с неземеделски дейности, е да кандидатстват, за да може да оползотворим и този финансов ресурс.

- Споменахте, че преди време имаше забавяне от страна на ДФ „Земеделие“. Има ли раздвижване по отношение на оценяването и сключването на договори с одобрените проекти от тяхна страна? Има ли ускоряване на самата процедура?

- Процедурата по ускоряването на разглеждане заявленията на бенефициентите на одобрените проекти вече става значително по-бързо във времето от страна на ДФ „Земеделие“. Може би защото сме в края на програмния период, а може би и за това, че се впрегна и допълнителен ресурс от регионалните служби на ДФ „Земеделие“.

- От гледна точка на края на програмния период, кои мерки се доказва във времето като успешни, и кои от тях не бяха толкова търсени сред бенефициентите?

- Всички мерки в една или друга степен се оказваха търсени и полезни за бенефициентите. - както мярка 4.1, така и мярка 4.2, мярка 6.4, от Програмата за развитието на селските райони, от Оперативна програма „Човешки ресурси“ - мярката за заетост, също се възползваха частни бенефициенти. По Оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“, в която участваха, малките и средни предприятия доста бързо успяха да се включат с проекти и успяха да усвоят предоставения финансов ресурс.

Единствената мярка, към която имаше слаб интерес, но той бе такъв в самото начало, бе мярката за местна идентичност, свързана с организирането на фестивали. Тя не успя достатъчно добре да стимулира местните читалища да се включат с проекти в нея. Бих казала, че ако сега има достатъчен финансов ресурс и пуснем наново тази мярка, много от читалищата на територията навярно биха се включили и кандидатствали със съответните проекти. Но още в самото начало те подходиха малко по-плахо и само едно-две от тях изготвиха проекти за местна идентичност, за организиране на фестивали, събори, които се оказаха много успешни и с добър отзвук сред местната общност. Това е „Златна Добруджа пее и танцува“ в Г. Тошево и „Съборът на преселението“ в с. Дъбовик

Другият препъникамък се оказа партньорството. Но така те се научиха да работят в мрежа, да създават партньорства между отделните читалища както на самата територия, така и между двете общини.

Така се получи много добра симбиоза и, бих казала, че и двата реализирани проекта по тази мярка – „Златна Добруджа пее и танцува“ и проектът на читалището в с. Дъбовик за преселението, бяха много успешни. Затова в новата ни Стратегия за местно развитие тази мярка, за местна идентичност, отново ще залегне. Разбира се, тя ще бъде доста по-разширена и обогатена с нови дейности. Ще има възможност читалищата да си закупват сценично оборудване, костюми, което и в този случай - в този програмнен период бе възможно, но трябваше да бъде обвързано конкретно, с дейността по организирането и провеждането на самите фестивали.

- През последните години МИГ „Балчик – Генерал Тошево“ успешно работи по международни проекти. Какво успяхте да изпълните през изтичащата 2023 г. и какъв опит придобихте в тази посока?

- Основната дейност на МИГ „Балчик – Генерал Тошево“ е да работи като местна агенция, която одобрява, менажира, както и мониторира проектите, които се изпъл-

няват към Стратегията за местно развитие. Но ние много успешно работим и по други международни проекти, а именно по мярка 19.3. Имаме няколко такива разписани и реализирани проекти, за подготвителни мерки за туризъм. Единият ни проект бе посветен на тази тема, другият – за биологично земеделие, за да можем да надградим след това два по-сериозни проекта, пак с международни партньори, а именно „Кажки сирене! Балканско сирене“, където си партнираме с няколко български и няколко чуждестранни МИГ-а. Сега, проектът, който изпълняваме, се нарича „Еко-кошница, моля“. Той включва 5 словенски МИГ-а и 3 български. Ние организирахме посещение-мисии в страните членки на ЕС с наши партньори по проекта и обменихме опит и добри практики, взаимствахме добри идеи, които да реализираме и на нашата територия.

- Пред какви нови предизвикателства ще се изправи МИГ „Балчик – Генерал Тошево“ през 2024 г.?

- Съгласно преходния регламент, програмният период бе удължен до 2025 г., което означава, че и през 2024 г. за МИГ-а ще бъде работна година. Ще бъдат отворени две мерки – 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ и 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“. По тях ще бъдат обявени приеми, ще бъде направена оценка на проектите предложения и класирани. След това се очаква да бъдат сключени договорите и накрая ще бъдат реализирани самите проекти. Освен това проектите, които бяха одобрени през 2023 г., ще бъдат завършени и изпълнени от бенефициентите. Предстои мониторинг на тези проекти. Но заедно с всичко това ще се готвим и за новите Стратегии за местно развитие. Вече имаше такава подготвителна мярка и бе подготвена нова Стратегия за местно развитие. Сега очакваме отварянето на приема от страна на министерството, за да можем да кандидатстваме с новите стратегии, които се очакват някъде през септември, следващата година, да бъдат одобрени. Така ще започнем паралелно със завършването на този програмнен период да изпълняваме и новата Стратегия за новия програмнен период.

- А с какви средства се очаква да разполагате през новия програмнен период?

- Малко е трудно да отговоря на този въпрос поради факта, че все още се коментира дали финансирането ще бъде еднофондово или многофондово. Очакваме, а и сме разписали в подготвителния период, многофондова стратегия, съгласно, която целият ни финансов ресурс ще разполага с 10 млн. лв. по всички оперативни програми, вкл. и по Програмата за развитие на селските райони.

В момента в Комитета по наблюдение и редица други институции се обсъжда финансирането да бъде еднофондово, за съжаление, само от Програмата за развитие на селските райони. Ние, работещите в МИГ-овете, горещо се надяваме това финансиране да бъде многофондово.

- Какви нови цели си поставяте в новата Стратегия?

- Всяка територия е уникална за себе си. Моето виждане е, че е хубаво на територията да има такива мерки, които са специфични за нашата територия и да не се повтарят на национално ниво. Това би било най-доброто. И отново акцентът ще бъде към местната идентичност, към местните дадености и условия, които ще бъдат „облечени“ в съответните цели, приоритети и мерки.